

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р ГЕНА ГЕОРГИЕВА ПЕНКОВА, д.м.,
катедра „Общественоздравни науки“, Факултет „Обществено здраве“,
Медицински университет- Плевен

Относно: дисертационния труд на **Яна Тошкова Тошева**, докторант в редовна форма на обучение в докторска програма „Управление на здравните грижи“ за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.4. „Обществено здраве“, научна специалност „Управление на здравните грижи“

Със Заповед № Р-109-486/18.11.2021 г. на проф. д-р Валентин Игнатов, д.м. - Ректор на Медицински университет „Проф. д-р Парашкев Стоянов“ – Варна, на основание на доклад с вх. № 102-2877/04.11.2021 г. на проф. Силвия Борисова, д.оз.н. - ръководител катедра „Здравни грижи“ и решение на Факултетния съвет на Факултет „Обществено здравеопазване“ към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна по Протокол № 173/09.11.2021 г., съм избрана за член на Научното жури и на първото неприсъствено заседание на НЖ (Протокол №1/29.11.2021 г.) съм определена за изготвяне на **становище** по процедурата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Управление на здравните грижи“ с кандидат **Яна Тошкова Тошева**, докторант в самостоятелна форма на обучение в докторска програма „Управление на здравните грижи“ в катедра „Здравни грижи“ към Медицински университет „Проф. Д-р П. Стоянов“ – Варна, с дисертационен труд на тема „**Професионалното общуване на инспектора по обществено здраве – възможности за оптимизиране**“.

Кратки биографични данни и кариерно развитие на докторантката

Яна Тошкова Тошева е родена на 21.08.1978 г. в гр. Варна. През 2000 г. завършва Медицински колеж – Варна на образователно-квалификационна степен „Специалист“.

След дипломирането си продължително време работи в институциите за държавен здравен контрол в гр. Варна: 2001-2004 – санитарен инспектор в ХЕИ; 2005-2011- младши инспектор в Регионална инспекция по опазване и контрол на общественото здраве; 2011-2016 г. – инспектор в Областна дирекция по безопасност на храните. През летните семестри на 2015 г. и 2016 г. тя е привлечена като преподавател по учебна практика

на граждански договор към Медицински колеж-Варна, учебен сектор „Инспектор по общественото здраве“.

През 2015 г. придобива ОКС „Бакалавър“ по специалността „Управление на здравните грижи“ във ФОЗ на МУ-Варна, а през 2016 г. – ОКС „Магистър“ по същата специалност и професионална квалификация „Ръководител по здравни грижи и преподавател по практика“.

От 17.09.2016 г. Яна Тошева е избрана за асистент в Медицински колеж, УС „Инспектор по общественото здраве“ и работи на тази длъжност до 17.05.2019 г. На 16.07.2018 г. е зачислена в редовна докторантура за разработване на дисертационен труд на тема „**Професионалното общуване на инспектора по общественото здраве – възможности за оптимизиране**“. От зимния семестър учебната 2020/2021 г. е привлечена отново за преподавател по учебна практика на граждански договор.

Учебната ѝ ангажираност като асистент и преподавател по практика е свързана с провеждане на упражнения и учебна практика по учебните дисциплини „Хигиена на хранене“, „Комунална хигиена“ и „Хигиена на детско-юношеската възраст“.

Зачислена е със Заповед № Р-106-37/21.02.2018 г. по специалност „Медицинска педагогика“ в рамките на следдипломната квалификация и притежава 9 сертификата от участие в различни форми на продължаващо обучение и квалификация.

Членува в Българско научно дружество по общественото здраве.

Владее на базово ниво английски език и руски език.

Обща характеристика на дисертационния труд и неговата актуалност

Представената разработка съответства на изискванията за оформяне на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Общият обемът на труда е 175 страници (129 страници основен текст, 10 страници библиография, 30 страници приложения и 6 страници друг текст). Дисертационният труд съдържа 11 таблици, 62 фигури и 6 приложения.

Основният текст е структуриран в пет глави: I. Литературен обзор; II. Цел, задачи и методология; III. Резултати и обсъждане; IV. Подходи за оптимизиране на професионалното общуване на инспектора по общественото здраве; V. Изводи, препоръки, приноси и заключение.

Актуалност на дисертационния труд. Докторантката е насочила научния си интерес към професионалното общуване, който е твърде ак-

туален днес поради специфичното му съдържание и повишени изисквания в прилагането му от страна на специалистите в областта на здравния контрол. В това умело ни убеждава самата докторантка още в стегнатото въведение към дисертационния труд.

Дейността на инспекторите по общественото здраве е строго специфична. Изпълнението на законовите правомощия и статутът на инспекторите по общественото здраве (ИОЗ) като държавни служители създава възможности за разнообразни междуличностни контакти и общуване на различни нива - с представители на различни социални групи, правителствени и неправителствени служби, ръководители, потребители, членове на гражданското общество. Това изисква добри комуникативни умения и формиране на такива способности още по време на обучението им и непрекъснато развитие в процеса на тяхната реализация.

Оценка на структурните части на дисертационния труд

Литературният обзор заема 49 страници (28%) от целия обем на дисертационния труд). В логична последователност докторантката разглежда същността и основните характеристики на общуването на процес, спецификата му в конкретната среда, характеристиките и особеностите в професионалната дейност и факторите, оказващи влияние на професионалното общуване на ИОЗ.

Придобитият професионален стаж на докторантката в практическите институции по здравен контрол способства за правилното и задълбочено анализиране на съответните нормативни документи и развитие на реформата в тези институции. Обзорът се опира на 178 източници, от които 126 на кирилица (в т.ч. 28 на руски език) и 52 на латиница. Част от посочените Интернет източници обаче не са оформени според изискванията (автор, заглавие на публикацията, дата на достъп до съответния сайт). В други източници липсва място, година на публикуване и ср. Преобладават цитирани източници след 2010 г., но точният им дял не може да се определи поради такива неточности и непълноти.

Във втория раздел са представена **целта, задачите и методологията на изследването**. Докторантката е формулирала точно **целта на проучването**: "Да се проучи професионалното общуване на ИОЗ с оглед разкриване на възможностите за оптимизиране на комуникативните им умения в процеса на работа." За нейната реализация са посочени **5 конкретни задачи**, които детайлизират отделните стъпки на проучването. Формулирани са **4 работни изследователски хипотези**.

Организацията на собственото проучване е описана кратко и ясно. Докторантката е насочила вниманието си към различни аспекти на проучвания проблем: проучване мнението на ИОЗ за професионалното общуване в работната среда; идентифициране на факторите, оказващи влияние върху този процес; проучване на мнението на експерти в областта на здравния контрол за дейността на ИОЗ и общуването в професионална среда; представяне на професионално-личностния профил на ИОЗ и разработване на подходи за оптимизиране на професионалното общуване на ИОЗ.

Емпиричните данни са набрани от изследване на две групи лица: **116 ИОЗ**, работещи в Регионални здравни инспекции (РЗИ) и **16 експерти** от други институции за общественото здраве и ръководители на здравни институции. С експертите е проведено качествено проучване под формата на дълбочинно интервю, което е несъмнено достойнство на труда.

Обработката и анализа на данните са извършени с подходящи дескриптивни, параметрични и непараметрични статистически методи и подходящ софтуер - IBM SPSS Statistics.

В трета глава са представени резултатите от проведените анкетни проучвания и дълбочинното интервю сред експертите. Всички данни са представени в прекрасно оформени и лесно четими графични изображения и подходящи таблици. В анализа на данните умело са вплетени използваните методи за статистическа обработка като навсякъде те са съпроводени с нивото на статистическа значимост. Достойнство на разработката е представеният SWOT анализ, очертаващ силните и слаби страни в професионалното поведение на ИОЗ и възможностите и заплахите (трудностите) за оптимизиране на професионалното общуване.

Без да се спирам на конкретните цифри и установени зависимости, искам да подчертая, че оценявам високо структурата, съдържанието, компетентния анализ на данните, използвания стил на изложение на резултатите, направените изводи и заключения в глава 3.

Глава четвърта представя практико-приложната част на дисертационния труд чрез два изключително интересни модела: 1. Модел за оптимизиране на професионалното общуване и 2. Модел за прилагане на превантивни мерки.

Представените в **глава пета** изводи, препоръки и приноси произтичат от конкретните резултати на проучването. **Изводите** са подкрепени с

точни данни за достоверност и гаранционна вероятност за потвърждаване на формулираните работни хипотези. **Препоръките** звучат убедително и са изпълними, защото са насочени към правилните институции – към обучаващите институции и към институциите за последваща реализация на ИОЗ.

Приемам напълно посочените от докторантката **приноси с теоретичен и практико-приложен характер.**

Авторефератът отразява много добре съдържанието на дисертационния труд и представя в пълен обем методическите подходи и резултатите от проучването. Във връзка с дисертационния труд са посочени три публикации, в които докторантката е първи автор.

Заключение

Представеният дисертационен труд е разработен на много добро научно ниво. Дисертационният труд съдържа теоретични и практически приноси. Предложени са иновативни подходи за подобряване на процеса на професионалното общуване на инспектора по общественото здраве. Трудът доказва добри възможности на докторантката за провеждане на самостоятелна научно-изследователска работа.

Дисертационният труд **„Професионалното общуване на инспектора по общественото здраве – възможности за оптимизиране“** отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България и Правилника за приложението му, както и на Правилника за развитие на академичния персонал в МУ - Варна.

Давам висока оценка на дисертационния труд и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за **присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на преподавател Яна Тошкова Тошева** по научната специалност „Управление на здравните грижи“, област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.4. Обществено здраве.

Изготвил становището:

Доц. д-р Гена Пенкова (Грънчарова), д.м.

14 декември 2021 г.